ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES
[*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 10. decembrī[1]

Lieta C-472/14

Canadian Oil Company Sweden AB
Anders Rantén
pret
Riksåklagaren

(Högsta domstolen (Augstākā tiesa, Zviedrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Ķimikāliju reģistrēšana, vērtēšana, licencēšana un ierobežošana (REACH) — Saskaņošanas apjoms — Ķimikāliju reģistrēšana Eiropas Ķimikāliju aģentūrā pirms to laišanas tirgū — Paralēlais pienākums reģistrēt ķimikālijas, kas tiek ražotas vai importētas dalībvalstī komercdarbības ietvaros — LESD 34. un 36. pants — Kvantitatīvs importa ierobežojums — Pamatojums — Cilvēku dzīvības un veselības, kā arī vides aizsardzība — Samērīgums

1. Vēršoties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija; turpmāk tekstā – "iesniedzējtiesa") lūdz norādes par to, vai prasība *REACH* regulā[2] paziņot par ķīmiskajām vielām reģistrācijai, no vienas puses, un Līguma noteikumi, kas nodrošina brīvu preču apriti, no otras puses, liedz dalībvalstīm ieviest līdzīgu paziņošanas un reģistrēšanas prasību attiecībā uz šādām vielām valsts līmenī. Kādā apjomā *REACH* regulā ir saskaņota ķimikāliju paziņošana un reģistrēšana; un cik daudz iespēju ir dalībvalstīm īstenot pašām savu politiku attiecībā uz ķimikāliju ražošanu, laišanu tirgū vai lietošanu?

Tiesību akti

Eiropas Savienības tiesības

2. Saskaņā ar LESD 34. pantu "dalībvalstu starpā ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību". LESD 36. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis preču brīvai apritei var noteikt samērīgus ierobežojumus, ja tie ir pamatoti ar likumīgiem apsvērumiem, tostarp ar cilvēku un dzīvnieku veselības un dzīvības aizsardzības apsvērumiem.

3. *REACH* regulas preambulā ir iekļauti šādi būtiski apsvērumi:

"[..]

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK, 128. pantā (OV L 396, 1. lpp.). *REACH* regulas redakcija faktiem pamatlietā piemērojamajā redakcijā ir tā, kas pēdējo reizi ir grozīta ar Komisijas 2009. gada 22. jūnija Regulu (EK) Nr. 552/2009 (OV L 164, 7. lpp.)

(16) Šī regula nosaka īpašus pienākumus un saistības vielu, vielu maisījumos vai izstrādājumos ražotājiem, importētājiem un pakārtotajiem lietotājiem. [..]

[..]

(19) [..] reģistrēšanas noteikumos būtu jāparedz no ražotājiem un importētājiem iegūt datus par vielām, ko viņi ražo vai importē, izmantot šos datus, lai novērtētu ar šīm vielām saistīto risku, izstrādāt un ieteikt atbilstīgus riska pārvaldības pasākumus. Lai nodrošinātu šo pienākumu izpildi, kā arī pārskatāmību, tiem reģistrējoties būtu jāiesniedz [Eiropas Ķimikāliju] aģentūrai [3] dokumentācija ar visu šo informāciju. Reģistrētām vielām būtu jāatļauj aprite iekšējā tirgū.

(20) [..] Ja Aģentūra, sadarbojoties ar dalībvalstīm, uzskata, ka ir iemesls domāt, ka viela rada risku cilvēku veselībai vai videi, Aģentūrai pēc tam, kad viela ir ietverta Kopienas elastīgā vielas novērtēšanas rīcības plānā, vajadzētu, paļaujoties uz dalībvalstu kompetentajām iestādēm, nodrošināt to, ka šo vielu novērtē.

(21) Lai gan informācija, kas par vielām iegūta novērtējuma rezultātā, galvenokārt būtu jāizmanto ražotājiem un importētājiem, lai pārvaldītu ar šīm vielām saistīto risku, to iespējams izmantot, lai saskaņā ar šo regulu var uzsākt licencēšanas vai ierobežošanas procedūru, vai – saskaņā ar citiem Kopienas tiesību aktiem – riska pārvaldības procedūru. Tādēļ būtu jānodrošina, ka šī informācija ir pieejama kompetentajām iestādēm un tās varētu to izmantot, veicot šīs procedūras.

[..]

(44) Lai izveidotu saskaņotu, vienkāršu sistēmu, visas reģistrācijas būtu jāiesniedz Aģentūrai. [..]

[..]

(103) Ar Dalībvalstu komitejas starpniecību Aģentūrai būtu jācenšas, lai dalībvalstu iestādes savā starpā panāktu vienošanos par tiem īpašiem jautājumiem, kam vajadzīga saskaņota pieeja.

[..]

(105) Sakarā ar paaugstinātu fizisko un juridisko personu atbildību jānostiprina īstenošana saistībā ar drošu ķimikāliju lietošanu. Aģentūrai būtu jānodrošina arī forums, kurā dalībvalstīm apmainīties ar informāciju un saskaņot darbības, kas saistītas ar tiesību aktu par ķimikālijām izpildi. Šajā sakarā pašreizējā neoficiālā sadarbība starp dalībvalstīm būtu jāpārveido oficiālākā sistēmā. [..]

[..]

(119) Dalībvalstu kompetentās iestādes ne tikai līdzdarbojas, lai īstenotu Kopienas tiesību aktus, bet arī, atrodoties tuvu ieinteresētajām pusēm dalībvalstīs, tām būtu jāpiedalās informācijas apmaiņā par vielu radīto risku un par fizisku un juridisku personu pienākumiem saskaņā ar tiesību aktiem par ķimikālijām; vienlaikus ir vajadzīga cieša sadarbība starp Aģentūru, Komisiju un dalībvalstu kompetentajām iestādēm, lai nodrošinātu vispārējā komunikācijas procesa saskaņotību un efektivitāti.

[..]”

3 — Turpmāk tekstā – “Aģentūra”.

4. *REACH* regulas 1. panta 1. punktā ir norādīts, ka tās mērķis ir nodrošināt augsta līmeņa cilvēku veselības aizsardzību un vides aizsardzību, ieskaitot alternatīvu metožu attīstību vielu bīstamības novērtēšanai, kā arī vielu brīvu apriti iekšējā tirgū, reizē veicinot konkurenci un inovācijas. *REACH* regulas 1. panta 2. punktā ir norādīts, ka tajā ir paredzēti noteikumi par vielām un maisījumiem un šie noteikumi attiecas uz pašu vielu, vielu maisījumos vai izstrādājumos izgatavošanu, laišanu tirgū vai lietošanu, kā arī uz to maisījumu laišanu tirgū. *REACH* regulas 1. panta 3. punktā ir norādīts, ka tā balstās uz principu, ka ražotāji, importētāji un pakārtotie lietotāji ir atbildīgi, lai nodrošinātu, ka viņi izgatavo, laiž tirgū vai lieto vielas, kas nelabvēlīgi neietekmē cilvēku veselību vai apkārtējo vidi.

5. *REACH* regulas 3. pantā ir ietvertas šādas definīcijas:

"1) viela: kāds ķīmisks elements un tā dabiski vai ražošanas procesā iegūti savienojumi, arī tās stabilizācijai un tīrības pakāpes nodrošināšanai vajadzīgās piedevas, kā arī izmantotajos procesos radušies piejaukumi, kas nav šķīdinātāji – ko var atdalīt, neietekmējot vielas stabilitāti un nemainot tās sastāvu;

2) maisījums: maisījums vai šķīdums, kas sastāv no divām vai vairākām vielām;

3) izstrādājums: objekts, kam izgatavošanā piešķir īpašu formu, virsmu vai struktūru, kas nosaka tā funkcijas vairāk nekā ķīmiskais sastāvs;

[..]

(13) pakārtots lietotājs: jebkura Kopienā reģistrēta fiziska vai juridiska persona, kas nav ražotājs vai importētājs un kas rūpnieciskām vai profesionālām darbībām izmanto vai nu pašu vielu, vai vielu maisījumā. Izplatītājs vai patērētājs nav pakārtots lietotājs. [..]

[..]

(37) iedarbības scenārijs: nosacījumu kopums, ieskaitot darbības nosacījumus un riska pārvaldības pasākumus, kas raksturo, kā vielu ražo vai lieto tās dzīves cikla laikā un kā ražotājs vai importētājs kontrolē vai iesaka pakārtotiem lietotājiem kontrolēt iedarbību uz cilvēkiem un apkārtējo vidi. Iedarbības scenāriji var attiekties uz kādu konkrētu procesu vai lietošanas veidu vai – attiecīgā gadījumā – uz vairākiem procesiem vai lietošanas veidiem;

[..]"

6. *REACH* regulas 5. pantā ("Ja nav datu, tad nav tirdzniecības"), kas atrodams II sadaļā ("Vielu reģistrācija"), ir paredzēts: "Saskaņā ar 6., 7., 21. un 23. pantu Kopienā neražo vai nelaiž tirgū vielas, vielas maisījumos vai izstrādājumos, ja tās, neievērojot prasības, nav reģistrētas saskaņā ar attiecīgiem šīs sadaļas noteikumiem."

7. Saskaņā ar 6. panta 1. punktu, ja vien *REACH* regulā nav paredzēts citādi, visi kādas vielas ražotāji vai importētāji, kas gadā veic vielas vai vielas vienā vai vairākos maisījumos ražošanu vai importēšanu vienas tonnas vai lielākā apjomā, iesniedz Aģentūrai reģistrācijas pieteikumu. Tāpat saskaņā ar 7. panta 1. punktu izstrādājumu izgatavotāji vai importētāji iesniedz Aģentūrai reģistrācijas pieteikumu par jebkuru vielu, kas ir izstrādājumos, ja šī viela izstrādājumos ir tādā daudzumā, kas kopumā vienam izgatavotājam vai importētājam gadā pārsniedz vienu tonnu, un šai vielai paredzēts izdalīties parastos vai loģiski prognozējamos lietošanas apstākļos.

8. Saskaņā ar 10. panta a) punktu jebkurā šādā reģistrācijā ietver tehnisko dokumentāciju, arī, it īpaši, ražotāja(-u) vai importētāja(-u) datus, datus par vielu, informāciju par vielas ražošanu un lietošanas veidu(-iem) (attēlojot visu(-us) reģistrētāja apzināto(-os) lietošanas veidu(-us)), vielas klasifikāciju un marķējumu, norādījumus par drošu vielas lietošanu; sīki aprakstītas prasības par tehniskajā dokumentācijā iekļaujamo informāciju atrodamas *REACH* regulas VI līdz XI pielikumā. Saskaņā ar 10. panta b) punktu paziņojumam Aģentūrai jāpievieno arī ķīmiskās drošības pārskats.

9. *REACH* regulas 37. panta 4. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka pakārtots lietotājs, kas lieto pašu vielu vai vielu maisījumā, sagatavo ķīmiskās drošības pārskatu jebkuram lietošanas veidam, kas neatbilst tā iedarbības scenārijā vai, attiecīgā gadījumā – lietošanas veida un iedarbības kategorijā aprakstītajiem apstākļiem, kurš darīts zināms viņam iesniegtajā drošības datu lapā, vai jebkādam lietošanas veidam, ko piegādātājs neiesaka. Saskaņā ar 38. panta 1. un 2. punktu šajā gadījumā, pirms tiek sākta vai turpināta kāda konkrēta tādas vielas lietošana, ko reģistrējis kāds augšupējs piegādes ķēdes dalībnieks saskaņā ar 6. pantu, pakārtots lietotājs dara Aģentūrai zināmu informāciju, *inter alia*, savus datus un kontaktinformāciju, vielas(-u) reģistrācijas numuru, ja tāds(-i) ir, datus par vielu(-ām), ražotāja(-u) vai importētāja(-u), vai cita piegādātāja datus un īsu vispārēju aprakstu par lietošanas veidu(-iem) un par lietošanas veida(-u) nosacījumiem.

10. Principā 56. panta 1. punktā licencēšana Komisijā ir paredzēta kā priekšnoteikums XIV pielikumā minēto vielu laišanai tirgū. *REACH* regulas 56. panta 2. punktā būtībā ir konstatēts, ka pakārtots lietotājs var lietot vielu, uz kuru attiecas licencēšana, neprasot papildu licencēšanu, ar nosacījumu, ka šī lietošana atbilst viņa piegādes ķēdes iepriekšējās daļas dalībniekam piešķirtās licences nosacījumiem par lietošanas veidu. 57. pantā ir uzskaitītas tās vielu kategorijas, kuras var tikt iekļautas XIV pielikumā. Šajās kategorijās ietilpst vielas, kuras atbilst klasificēšanas kritērijiem kā kancerogēnas, mutagēnas vai reproduktīvajai sistēmai toksiskas vielas [4]. *REACH* regulas 59. pantā ir noteikta kārtība, kā izveidojams vielu kandidātu saraksts iespējamai iekļaušanai XIV pielikuma sarakstā. Saskaņā ar 59. panta 3. punktu ikviena dalībvalsts var sagatavot dokumentāciju saskaņā ar XV pielikumu par vielām, kas pēc dalībvalsts atzinuma atbilst 57. pantā paredzētajiem kritērijiem, un nosūtīt to Aģentūrai [5].

11. *REACH* regulas 67. panta 1. punktā ir noteikts, ka viela, viela maisījumā vai izstrādājumā, kam XVII pielikumā ir paredzēts ierobežojums, principā nevar tikt ražota, laista tirgū un lietota, ja vien tas neatbilst attiecīgā ierobežojuma nosacījumiem. *REACH* regulas 68. panta 1. punktā ir paredzēts: "Ja vielu ražošana, lietošana vai tirgū laišana rada tik nepieļaujamu risku cilvēku veselībai vai videi, ka pret to jāvēršas visai Kopienai, XVII pielikumu groza [..], pieņemot jaunus ierobežojumus vai grozot pastāvošos ierobežojumus [..]". *REACH* regulas 69. panta 4. punktā ir konstatēts, ka, ja kāda dalībvalsts uzskata, ka vielas, vielas maisījumā vai izstrādājumā ražošana, laišana tirgū vai lietošana rada tādu risku cilvēku veselībai vai videi, kas pienācīgi netiek kontrolēts, bet kam ir jāpievērš uzmanība Kopienas mērogā, tā Aģentūrai, lai sāktu ierobežošanas procesu, iesniedz dokumentāciju, kas atbilst XV pielikuma prasībām.

12. Saskaņā ar 76. panta 1. punkta e) apakšpunktu Aģentūras sastāvdaļa ir arī Dalībvalstu komiteja, kas ir atbildīga par iespējamo viedokļu atšķirību par Aģentūras vai dalībvalstu ierosinātiem lēmumu projektiem un priekšlikumiem tādu vielu apzināšanai, kas rada ļoti lielas bažas, novēršanu.

4 — Šī klasifikācija ir redzama Padomes 1967. gada 27. jūnija Direktīvā 67/548/EEK par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu (OV, Speciālizdevums angļu valodā, 1967. gads, 234. lpp.).

5 — XV pielikumā ir norādīts, ka šādā priekšlikumā ir jāiekļauj, it īpaši, attiecīgās(-o) vielas(-u) identitāte(-s), izmantojama informācija par lietošanas veidu un iedarbību un informācija par alternatīvām vielām un paņēmieniem.

13. *REACH* regulas 125. pantā dalībvalstīm ir pieprasīts uzturēt "konkrētiem apstākļiem piemērotu oficiālu kontroles un citu darbību sistēmu", bet 117. pantā, lasot to kopā ar 127. pantu, dalībvalstīm ir noteikta prasība reizi piecos gados iesniegt Komisijai pārskatu par to, kā *REACH* regula, arī iedaļa par izvērtējumiem un īstenošanu, darbojas to attiecīgajās teritorijās, aptverot rezultātus, kas gūti oficiālās pārbaudēs, kuras veiktas iepriekšējā pārskata periodā.

14. *REACH* regulas 128. pants ir formulēts šādi:

"1. Saskaņā ar 2. punktu dalībvalstis neaizliedz, neierobežo vai nekavē ražot, importēt, laist tirgū vai lietot vielas, vielas maisījumos vai izstrādājumos, uz ko attiecas šī regula, kas atbilst šai regulai un – attiecīgos gadījumos – Kopienas tiesību aktiem, kas pieņemti, lai īstenotu šo regulu.

2. Šī regula neliedz dalībvalstīm darba ņēmēju, cilvēku veselības un apkārtējās vides aizsardzībai piemērot vai izstrādāt savus noteikumus, kuri ir spēkā gadījumos, ja šī regula nesaskaņo prasības par ražošanu, laišanu tirgū vai lietošanu."

Zviedrijas tiesību akti

15. Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma (*Miljöbalken*) 14. nodaļas 12. pantu ķimikālijas, kas ir ražotas vai importētas Zviedrijā komercdarbības ietvaros, ir jāieraksta kompetentās valsts iestādes veiktā reģistrā ("Zviedrijas Ķimikāliju saraksts"). Vides aizsardzības likuma 14. nodaļas 2. panta 1. punktā ķimikālija ir definēta kā ķīmiska viela vai ķīmisku vielu preparāts, kas nav plaša patēriņa preces.

16. Persona, kas tīši vai nolaidības dēļ pārkāpj pienākumu sniegt paziņojumu par reģistrāciju saskaņā ar 14. nodaļas 12. punktu, ir saucama pie atbildības par šķēršļu radīšanu vides pārbaudēs, un tādējādi tai ir piemērojams naudas sods vai brīvības atņemšana līdz diviem gadiem saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 29. nodaļas 5. panta 5. punktu.

17. Valdība Vides aizsardzības likuma 14. nodaļas 12. pantu ir iekļāvusi Noteikumos par ķimikālijām un biotehniskajiem organismiem (*Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer*, turpmāk tekstā – "Noteikumi"). Būtībā Noteikumos ir izvirzīta prasība, lai persona, kura, veicot uzņēmējdarbību, gadā izgatavo 100 kilogramus vai lielāku daudzumu kādas ķimikālijas Zviedrijā vai ieved šādu šīs vielas daudzumu šajā dalībvalstī, paziņotu par šo ražošanu vai ievešanu Ķimikāliju uzraudzības inspekcijai (*Kemikalieinspektionen*) [6].

18. Saskaņā ar Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas Noteikumu par ķimikālijām un biotehniskiem produktiem (*Föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer*, turpmāk tekstā – "Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumi") 3. nodaļas 4. punktu paziņojamajā informācijā it īpaši ietverami: i) pieteicēja vārds, adrese un tālruņa numurs; ii) vielas nosaukums un – vajadzības gadījumā – lietotais apzīmējums; iii) vielas statistikas numurs; iv) informācija, vai pieteicējs ir ražotājs vai arī viela ir tikusi importēta no kopējā tirgus vai trešās valsts; v) informācija, vai vielai ir jauns tirdzniecības nosaukums, jauns preces nosaukums vai jauna preču zīme; vi) informācija, vai viela ir domāta nodošanai patērētāju rīcībā lietošanai savām vajadzībām; vii) informācija par vielas galveno izmantošanu vai – par vielām, kas ražošanā tiek izmantotas kā izejvielu sastāvdaļa, – aptuveno vielas izmantošanas procentuālo daļu ne vairāk kā trijās dažādās saimnieciskās darbības nozarēs; viii) par pieteicēja eksportētajām vielām – informācija par aptuveno eksporta procentuālo daļu; ix) vielas funkcija; x) informācija par vielas nosaukumu un visu tajā esošo to vielu koncentrāciju, kuras klasificētas kā, it īpaši, kancerogēnas, mutagēnas, toksiskas reproduktīvajai funkcijai vai sensibilizējošas

6 — Iesniedzējtiesas lēmumā šī norma ir pieminēta tikai saistībā ar ķimikāliju importu uz Zviedriju. Tomēr no Zviedrijas un Komisijas rakstveida paskaidrojumiem izriet, ka tā vienlīdz attiecas uz ķimikāliju ražošanu.

vielas; xi) attiecībā uz noteiktām krāsām un lakām, kā arī transportlīdzekļu galīgās apdares materiāliem – šo vielu apakškategorija, kā arī to gaistošo organisko savienojumu koncentrācija g/l izteiksmē, kas ir sastopami formā, kādā šīs vielas ir gatavas lietošanai; xii) informācija par to, kura ķimikālijā ietvertā viela ir tās konservants, kā arī informācija par katras no šīm vielām koncentrāciju.

19. Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumos ir arī prasīts cik drīz vien iespējams un, vēlākais, kad darbība tiek uzsākta, paziņot tās personas vārdu, adresi un tālruņa numuru, uz kuru attiecas paziņošanas pienākums. Pārējā informācija pēc paziņošanas pienākuma rašanās attiecībā uz šo vielu ir jāpaziņo Ķimikāliju uzraudzības inspekcijai līdz nākamā kalendārā gada 28. februārim.

Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

20. 2013. gada 24. aprīlī *Hovrätten över Skåne och Blekinge* (Skones un Blēkinges Apelācijas tiesa, turpmāk tekstā – "*Hovrätten*") atzina *Anders Rantén* par vainīgu šķēršļu radīšanā vides pārbaudēs saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 29. nodaļas 5. panta 5. punktu. *A. Rantén* līdz 2010. gada 28. februārim Ķimikāliju uzraudzības inspekcijai nebija paziņojis, ka uzņēmums *Canadian Oil Company Sweden AB* (turpmāk tekstā – "*Canadian Oil*") 2009. gadā Zviedrijā bija importējis 392 tonnas ķimikāliju [7]. Tā kā *A. Rantén* bija atbildīgs par šo importēšanu, tad *Hovrätten* viņam piesprieda naudas sodu SEK 100 dienā par 60 dienām [8]. Turklāt *Hovrätten* naudas sodu SEK 200 000 apmērā piemēroja arī *Canadian Oil* kā juridiskai personai [9].

21. Pamatlietā netiek apstrīdēts, ka *Canadian Oil* šīs ķīmiskās vielas importēja Zviedrijā, ievērojot reģistrēšanas prasības saskaņā ar *REACH* regulu.

22. *A. Rantén* un *Canadian Oil* šo *Hovrätten* lēmumu pārsūdzēja iesniedzējtiesā, kas nolēma apturēt tiesvedību un lūdza sniegt prejudiciālu nolēmumu par šādiem jautājumiem:

"1) Vai ar [*REACH* regulu] ir saderīgi, ka personai, kura komercdarbības ietvaros Zviedrijā ieved reģistrējamas ķimikālijas, par kurām tai ir paziņošanas pienākums saskaņā ar *REACH*, tās saskaņā ar Zviedrijas tiesību aktiem ir jāpiesaka Ķimikāliju uzraudzības inspekcijā reģistrēšanai Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, vai Zviedrijā noteiktais pieteikšanas pienākums, ņemot vērā LESD 36. pantā minētos izņēmumus, ir pretrunā LESD 34. pantam?"

23. Prasītāji pamatlietā iesniedza ļoti īsus rakstveida apsvērumus, kuros būtībā norādīja, ka viņi uztur visus iesniedzējtiesā izvirzītos pamatus un prasījumus. Rakstveida apsvērumus iesniedza arī Dānijas, Somijas, Norvēģijas un Zviedrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Prasītāji pamatlietā, Norvēģijas un Zviedrijas valdības, kā arī Komisija sniedza mutvārdu paskaidrojumus tiesas sēdē 2015. gada 10. septembrī.

7 — No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *Canadian Oil* ieved ķimikālijas no citām ES dalībvalstīm.

8 — Tas ir, kopā aptuveni EUR 640 pēc maiņas kursa, kas piemērojams procesuālā dokumenta sagatavošanas brīdī.

9 — Tas ir, aptuveni EUR 21 300 pēc maiņas kursa, kas piemērojams procesuālā dokumenta sagatavošanas brīdī.

Vērtējums

Ievada apsvērumi

24. Pamatlietā izskatāmās valsts noteiktās paziņošanas un reģistrēšanas prasības acīmredzami zināmā mērā sakrīt ar paziņošanas un reģistrēšanas prasību saskaņā ar *REACH* regulu [10]. Uzdodama pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa vaicā, vai pēdējā minētajā prasībā ir pieļauta iespēja dalībvalstīm pieprasīt papildus paziņot par ķimikālijām un pieprasīt tās reģistrēt.

25. Šī jautājuma uzmanības centrā ir ķimikāliju *importēšana* Zviedrijā. Tomēr tāds pats jautājums rodas par ķimikāliju *ražošanu* šajā dalībvalstī. Gan importēšanai, gan ražošanai ir piemērojama pamatlietā izskatāmā papildu paziņošanas un reģistrēšanas prasība [11]. Tādēļ mani argumenti par pirmo jautājumu varētu tikt attiecināti arī uz ķimikāliju ražošanu. Savukārt otrais jautājums īpaši attiecas uz šķērsli, kādu prasība paziņot par ķimikālijām reģistrēšanai Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā var radīt brīvai preču apritei, ciktāl tā ir piemērojama ķimikālijām, kuras Zviedrijā tiek ievestas no citām dalībvalstīm.

26. Vēl arī netiek apstrīdēts, ka naudas sodi, kas piemēroti *A. Rantén* un *Canadian Oil*, pamatlietā varētu tikt atzīti tikai tad, ja izskatāmā paziņošanas un reģistrēšanas prasība ir saderīga ar *REACH* regulu, kā arī LESD 34. un 36. pantu.

27. Tiesas sēdē prasītāji pamatlietā zināmu laiku veltīja, lai izskaidrotu maksājumus, ko Zviedrija, šķiet, pieprasa par ķimikāliju ražošanu vai importēšanu. Būtībā viņi apgalvoja, ka šie maksājumi, kuri tiek aprēķināti, pamatojoties uz daudzumiem, kas reģistrēti Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā, nav saistīti ar faktiskajām izmaksām, kādas radušās kompetentajām institūcijām ķimikāliju uzraudzīšanai, un kavē brīvu apriti iekšējā tirgū, ciktāl tie tiek iekasēti par ķimikāliju importēšanu Zviedrijā. *Canadian Oil* piebilda, ka šie maksājumi ir smags slogs mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un tādējādi ir pretrunā *REACH* regulas preambulas 8. apsvērumā atspoguļotajam mērķim [12].

28. Tomēr šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas vienīgi uz to, vai ES tiesību aktos dalībvalstīm ir atļauts pieprasīt personām, kuras komercdarbības ietvaros importē ķimikāliju šajā dalībvalstī, par to paziņot valsts iestādei reģistrācijai Ķimikāliju sarakstā. Iesniedzējtiesa nelūdz norādes par to, vai par Zviedrijā ievestajām ķimikālijām ieturētie maksājumi ir saderīgi ar ES tiesību aktiem [13].

29. Visbeidzot, Tiesas atbilde uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem būs īpaši būtiska Dānijā, Somijā un Norvēģijā [14], kur ir ķimikāliju saraksti, kuri ir līdzīgi Zviedrijas Ķimikāliju sarakstam un kuros tiek kopīgi lietota informācija, pateicoties *SPIN* datu bāzei (Vielas preparātos Ziemeļvalstīs) [15].

10 — Skat. detalizētāku salīdzinājumu par šo divu prasību tvērumu turpinājumā, 41.–44. punkts.

11 — Vides aizsardzības likuma 14. nodaļas 12. punkts.

12 — Saskaņā ar šo apsvērumu "īpaši būtu jāņem vērā regulas iespējam[ā] ietekm[e] uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kā arī vajadzīb[a] izvairīties no jebkādas to diskriminēšanas".

13 — Saprotams, tādēļ iesniedzējtiesa nav sniegusi nekādu informāciju par šo maksājumu juridisko pamatu, to apjomu un to, kā tie tiek aprēķināti. Tā atsaucas tikai uz *Hovrätten* secinājumiem par to, ka pamatlietā aplūkotais Ķimikāliju saraksts, *inter alia*, tiek izmantots kā pamats rēķinu izrakstīšanai maksājumiem par ķimikālijām, ar ko tiek finansēti uzraudzības pasākumi (iesniedzējtiesas lēmuma 25. punkts).

14 — *REACH* regula ir piemērojama Norvēģijā, – tas izriet no EEZ Apvienotās komitejas 2008. gada 14. marta Lēmuma Nr. 25/2008, ar kuru ir grozīts EEZ līguma II pielikums (Tehniskie noteikumi, standarti, testēšana un sertifikācija) (OV L 182, 11. lpp.).

15 — Šajā datu bāzē var veikt meklēšanu tiešsaistē, izmantojot šādu adresi: http://195.215.202.233/DotNetNuke/default.aspx

Vai REACH regulā ir aizliegts dalībvalstij pieprasīt, lai par ķimikālijām, kuras tiek ievestas tās teritorijā, tiktu paziņots reģistrācijai ķimikāliju sarakstā, lai gan šiem produktiem jau tiek piemērotas paziņošanas un reģistrēšanas prasības saskaņā ar šo regulu (pirmais jautājums)?

30. Pirmais jautājums būtībā ir par to, kā interpretēt *REACH* regulas 128. pantu. *REACH* regulas 128. panta 1. punktā principā dalībvalstīm nav atļauts aizliegt, ierobežot vai kavēt tādu vielu apriti, kuras ietilpst šīs regulas darbības jomā un kuras atbilst šai regulai. It īpaši tas nozīmē, ka vielām, kurām ir piemērojama paziņošanas un reģistrēšanas prasība saskaņā ar *REACH* regulu (piemēram, pamatlietā Zviedrijā ievestās 392 tonnas ķīmisko vielu), principā ir atļauta aprite iekšējā tirgū pēc reģistrācijas ES reģistrā [16].

31. Tomēr atbilstoši 128. panta 1. punkta ievada teikumam, šī norma tiek piemērota "saskaņā ar 2. punktu". Saskaņā ar pēdējo no minētajiem noteikumiem dalībvalstis var piemērot vai izstrādāt savus noteikumus darba ņēmēju, cilvēku veselības un apkārtējās vides aizsardzībai gadījumos, ja šajā regulā nav saskaņotas prasības par ķīmisko vielu ražošanu, laišanu tirgū vai lietošanu.

32. *REACH* regulas 128. panta 2. punkts nebija iekļauts Komisijas sākotnējā priekšlikumā [17]. Tomēr diskusijas Padomē "atkārtoti apliecināja to, cik svarīgi ir saglabāt valsts spēju reaģēt uz problēmām un saglabāt iespēju novērtēt vielas, kas iespējami apdraud veselību un/vai apkārtējo vidi" [18]. Tādēļ Padomes vairākums atbalstīja šī papildu noteikuma iekļaušanu [19], kas apstiprina to, ka *REACH* regulā tikai atsevišķos gadījumos ir saskaņotas prasības par ražošanu, laišanu tirgū vai lietošanu [20].

33. *REACH* regulas 128. panta 2. punktā faktiski ir iekļauti divi nosacījumi. Pirmkārt, elastība, kas tajā piešķirta dalībvalstīm, ir ierobežota tikai ar situācijām, kad *REACH* regulā nav saskaņotas prasības par ķīmisko vielu ražošanu, laišanu tirgū vai lietošanu [21]. Otrkārt, valsts pasākumiem, kas pieņemti ar šo pamatojumu, ir jābūt ar mērķi aizsargāt darba ņēmējus, cilvēku veselību vai apkārtējo vidi.

34. Pamatlietā izskatāmās valsts paziņošanas un reģistrēšanas prasības mērķis galu galā ir aizsargāt cilvēku veselību un apkārtējo vidi [22]. Tādēļ šeit izšķirošais jautājums ir tāds – vai *REACH* regulas noteikumi, kuros ir noteikta prasība par ķīmisko vielu paziņošanu un reģistrēšanu, ir saistīti ar tādu saskaņošanas pakāpi, kurā netiek pieļauta šāda veida valsts prasība.

35. Tiesa nesen ir nospriedusi, ka ar *REACH* regulu ir izveidota integrēta ķīmisko vielu kontroles sistēma, kurā ietilpst to reģistrācija, izvērtēšana, kā arī to atļaušana un iespējami izmantošanas ierobežojumi [23]. Šo aspektu galvenos principus Komisija ir norādījusi savā priekšlikumā, kurā *REACH* sistēma ir aprakstīta tādējādi, ka tā, pirmām kārtām, ietver reģistrāciju (no kuras ražotājiem ir jāgūst attiecīgā informācija par vielām un šī informācija jāizmanto minēto vielu drošai apritei); tā ietver arī vērtējumu (kas ļauj pārliecināties, vai ražotāji pilda savus pienākumus) un atļaujas attiecībā uz vielām,

16 — 19. apsvērums. Iespējams, ir jāizpilda papildu nosacījumi, pirms viela var tikt laista iekšējā tirgū (skat. it īpaši *REACH* regulas 56. panta 1. punktu un 67. panta 1. punktu).

17 — Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar ko izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un Regulu (EK) par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem, COM(2003) 644, galīgā redakcija. Priekšlikuma 125. pantā ir ietverts tikai vēlākā *REACH* regulas 128. panta 1. punkta saturs.

18 — Paziņojums presei par Padomes 2665. sanāksmi Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība un pētniecība), kas notika Luksemburgā 2005. gada 6. un 7. jūnijā, C/05/133, 9. lpp.

19 — Padomes Ģenerālsekretariāta kopējās pamatnostādnes par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un Regulu (EK) par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem, un par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Padomes Direktīvu 67/548/EEK, lai to pielāgotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) par ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu; Padomes dokuments 15472/05, 2005. gada 8. decembris, 6. lpp.

20 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri* (C-358/11, EU:C:2013:142, 33. punkts).

21 — Savukārt dalībvalstīm ir tiesības noteikt aizsardzības pasākumus, atkāpjoties no saskaņotajiem noteikumiem, tikai saskaņā ar stingriem procesuāliem un materiāliem *REACH* regulas 129. pantā minētiem nosacījumiem.

22 — Par šiem mērķiem papildus skat. tālāk 40. punktu.

23 — Spriedums *FCD* un *FMB* (C-106/14, EU:C:2015:576, 32. punkts).

kas rada ļoti lielas bažas (kuru izmantošanas riski tiek atbilstoši iegrožoti vai kuru sociāli ekonomiskās priekšrocības ir pārākas par riskiem, ja nav vielu vai tehnoloģiju to aizstāšanai ar citu piemērotu risinājumu), un, visbeidzot, ierobežojumu procedūru (kas sniedz "drošības tīklu", kas ļauj pārvaldīt riskus, kuri nav pietiekamā apmērā regulēti *REACH* sistēmā) [24].

36. Saskaņā ar šiem principiem *REACH* regulā nozarei ir noteikta atbildība par ķīmisko vielu analīzi. Šajā ziņā ar to ir iedibināti dažādi informēšanas mehānismi, kuru mērķis ir visas piegādes ķēdes garumā nodrošināt bīstamo īpašību identifikāciju un risku pārvaldību nolūkā izvairīties no kaitīgas iedarbības uz cilvēku veselību un vidi [25]. Tādēļ ražotājiem un importētājiem tiek pieprasīts, it īpaši, uzrādīt datus par vielām, ko viņi ražo vai importē, izmantot šos datus, lai novērtētu ar šīm vielām saistīto risku, kā arī izstrādāt un ieteikt atbilstīgus riska pārvaldības pasākumus [26]. Kamēr ražotāji vai importētāji nav iesnieguši šo informāciju reģistrēšanai Aģentūrā, attiecīgās vielas Eiropas Savienībā nevar tikt ražotas un laistas tirgū ("Ja nav datu, tad nav tirdzniecības" princips).

37. Ņemot vērā šos apstākļus, tagad izvērtēšu, vai *REACH* regulā, ņemot vērā šīs regulas mērķus un saskaņošanas pakāpi, kas no tiem izriet, nav pieļautas valsts paziņošanas un reģistrēšanas prasības, piemēram, tādas kā pamatlietā aplūkotās.

38. Spriedumā *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri* [27] Tiesa precizēja, kādā apjomā *REACH* regulā ir saskaņoti vielu izmantošanas *ierobežojumi*. Tiesa nosprieda, ka "vielas ražošana, laišana tirgū vai lietošana *REACH* regulas 67. panta 1. punkta izpratnē nevar tikt pakļauta citiem kā vien šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem un pret to, kā izriet no šīs pašas regulas 68. panta 1. punkta un 69. panta, ir "jāvēršas visai Kopienai"" [28]. Tādējādi principā tika konstatēts, ka tādu nosacījumu pieņemšana, kas atšķiras no *REACH* regulā minētajiem nosacījumiem, nav saderīga ar šīs regulas mērķiem un, konkrētāk, ar tās 67. un 128. pantu [29]. Domāju, ka tāda pati argumentācija loģiski ir piemērojama vielu licencēšanai. Ja vielām, ko pienācīgi licencējusi Komisija, tiktu piemērota papildu licencēšana valsts līmenī, tas nepārprotami kaitētu saskaņā ar *REACH* regulu izveidotajai integrētajai licencēšanas sistēmai un, paplašināti, arī 128. panta 1. punktā noteiktajam principam par to, ka attiecībā uz vielām, kuras atbilst šai regulai, tiek atļauta brīva aprite iekšējā tirgū [30].

39. Tomēr, manuprāt, Tiesas argumentācija par *REACH* regulā panākto saskaņošanas pakāpi par *ierobežojumiem* (un galu galā *licencēšanu*) nevar tikt piemērota šajā lietā, kas ir saistīta ar saskaņošanas pakāpi attiecībā uz vielu *reģistrēšanu*. Pamatlietā izskatāmā paziņošanas un reģistrēšanas prasība nav priekšnoteikums ķimikāliju laišanai Zviedrijas tirgū. It īpaši no Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumu 4. punkta izriet, ka minētā prasība ir drīzāk formalitāte, kas izriet vai nu no ķimikāliju ražošanas, vai importēšanas. Turklāt Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos ir norādīts, ka šīs prasības neievērošana nepadara šo vielu tirdzniecību par nelikumīgu. Tās rezultātā tiek uzlikti sodi vai piemērota brīvības atņemšana tiem, kuri neievēro savu paziņošanas pienākumu [31].

40. Turklāt Zviedrijas Ķimikāliju saraksta mērķis ir sniegt pārskatu par ķimikālijām (t.i., ķīmiskām vielām vai ķīmisku vielu preparātiem, kas nav plaša patēriņa preces) [32], kuras ražotas vai importētas Zviedrijā komercdarbības ietvaros, un to pielietojumu. Šim pārskatam ir dažādas funkcijas [33]. Pirmkārt, to kā datu bāzi izmanto Ķimikāliju uzraudzības inspekcija un citas iestādes ķimikāliju uzraudzībai. Ar

24 — Spriedums *FCD* un *FMB* (C-106/14, EU:C:2015:576, 32. punkts).

25 — Spriedums *FCD* un *FMB* (C-106/14, EU:C:2015:576, 33. punkts).

26 — *REACH* regulas preambulas 19. apsvērums.

27 — C-358/11, EU:C:2013:142.

28 — Spriedums *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri* (C-358/11, EU:C:2013:142, 35. punkts).

29 — Spriedums *Lapin ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri* (C-358/11, EU:C:2013:142, 37. un 38. punkts un tajos minētā judikatūra).

30 — Šādu papildu licencēšanu varētu atbalstīt tikai saskaņā ar drošības klauzulu *REACH* regulas 129. pantā.

31 — Skat. iepriekš 16. punktu.

32 — Vides aizsardzības likuma 14. nodaļas 2. panta 1. punkts.

33 — Zviedrijas valdības un Komisijas paskaidrojumi šajā jautājumā atbilst *Hovrätten* secinājumu kopsavilkumam, kas izklāstīts iesniedzējtiesas lēmumā un kuru iesniedzējtiesa neapstrīd.

šīs datu bāzes palīdzību šīs iestādes pirms jebkuras pārbaudes tiek nodrošinātas ar noderīgu informāciju par komersantiem un produktiem, kurus tie ražo vai importē. Tādējādi šādi iestādēm tiek nodrošināta palīdzība izvēlēties, kuras iekārtas ir jāpārbauda, pamatojoties uz riska novērtējumu. Tiesas sēdē Zviedrijas valdība starp iestādēm, kuras izmanto šo datu bāzi, izņemot Ķimikāliju uzraudzības inspekciju, minēja toksikoloģijas centrus, ugunsdzēsējus (kuriem, piemēram, var būt vajadzīga informācija par konkrētu ķimikāliju esamību, ja notikusi avārija), iestādes, kas ir atbildīgas par klasificētu iekārtu pārbaudīšanu, un vietējās pašvaldības. Otrkārt, informācija Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā ir pamats, lai aprēķinātu ķimikāliju maksājumus, ar ko ir paredzēts finansēt ķimikāliju uzraudzību. Treškārt, Zviedrijas Ķimikāliju saraksts palīdz nodrošināt statistikas informāciju, ieskaitot oficiālo statistikas informāciju par ķimikāliju lietošanu un tirdzniecību, un ļauj analizēt tendences. Visbeidzot, valsts kompetentās iestādes izmanto Zviedrijas Ķimikāliju sarakstu, izstrādājot vides politiku – tostarp politiku ES līmenī – un pētniecības nolūkos.

41. Šie mērķi un no tiem izrietošā vajadzība iegūt pārskatu pār ķimikālijām, kas tiek ražotas vai importētas Zviedrijā komercdarbības ietvaros, tostarp to precīzu atrašanās vietu minētajā dalībvalstī, izskaidro, kādēļ Zviedrijas Ķimikāliju saraksta un ES reģistra piemērošanas jomas un detalizētā informācija, kas tajos ietverta, savā starpā ievērojami atšķiras.

42. Reģistrācija saskaņā ar *REACH* regulu attiecas uz vielu ražošanu vai laišanu tirgū Eiropas Savienībā kopumā saskaņā ar mērķi izveidot integrētu sistēmu ES līmenī [34]. Šajā reģistrācijā nozarei ir jāiegūst attiecīgā informācija par šīm vielām un jāizmanto šī informācija, lai tās droši pārvaldītu. Tomēr tas nesniedz pārskatu pār vielu ražošanu vai laišanu tirgū katrā atsevišķā dalībvalstī.

43. Tādējādi netiek apstrīdēts, ka *REACH* regulā principā nav prasīts reģistrēt vielas pakārtotiem lietotājiem [35]. Pakārtotam lietotājam par savu identitāti un kontaktinformāciju, kā arī tā izmantoto vielu vai izmantotajām vielām noteikti ir jāinformē Aģentūra tikai tad, ja viņš būtībā plāno īpaši izmantot reģistrēto vielu, kas vēl nav reģistrēta vai ko piegādātājs neiesaka [36]. Tādēļ Zviedrijas valdība un Komisija pareizi norāda, ka ES reģistrs nenodrošina sistemātisku informāciju valsts iestādēm par to, kur un kādā daudzumā Eiropas Savienībā reģistrētu vielu izmanto pakārtotie lietotāji. Savukārt pakārtotam lietotājam, kas Zviedrijā gadā importē vismaz 100 kilogramus noteiktas ķimikālijas, par to ir jāpaziņo Ķimikāliju uzraudzības inspekcijai.

44. Zviedrijas Ķimikāliju saraksta īpašie mērķi ir izskaidrojums arī tam, kāpēc abos šajos reģistros ir dažādi aptvertas to ķimikāliju kategorijas, uz kurām attiecas reģistrācija, un par katru produktu pieejamā informācija. Tādējādi paziņošanas un reģistrēšanas prasība saskaņā ar Vides aizsardzības likumu ir piemērojama ķimikāliju ražotājiem un importētājiem Zviedrijā, ja tie gadā ražo vai importē vismaz 100 kilogramus kādas ķimikālijas. Turpretim reģistrācija ES reģistrā attiecas tikai uz tādas vielas ražotāju vai importētāju – vai nu pašas šīs vielas, vai šīs vielas vienā vai vairākos maisījumos – ražotāju vai importētāju, kuras daudzums nav mazāks par vienu tonnu gadā [37]. Turklāt aplūkojamā valsts paziņošanas un reģistrēšanas prasība pamatlietā aptver visas ķimikālijas, tādējādi iekļaujot

34 — Skat. iepriekš 35. punktu.

35 — Izņemot, ja pakārtotais lietotājs ir arī tādu izstrādājumu ražotājs, kuros ir kāda viela un uz ko attiecas reģistrācija saskaņā ar *REACH* regulas 7. pantu.

36 — Direktīvas 37. panta 4. punkts, to lasot kopā ar *REACH* regulas 38. pantu.

37 — *REACH* regulas 6. panta 1. punkts. Tāpat importētājs vai izstrādājumu ražotājs iesniedz Aģentūrai reģistrācijas pieteikumu par jebkuru vielu, kas ir izstrādājumos, tikai tad, ja, *inter alia*, viela izstrādājumos ir tādā daudzumā, kas kopumā vienam izgatavotājam vai importētājam gadā pārsniedz vienu tonnu (7. panta 1. punkts).

ķīmisko vielu *preparātus*, bet saskaņā ar *REACH* regulu tiek reģistrētas tikai pašas *vielas* (pat ja tās satur maisījums vai izstrādājums)[38]. Turklāt dažu kategoriju informācija, kas tiek pieprasīta saskaņā ar Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumiem, vienīgi vai galvenokārt attiecas uz preparātiem[39] vai (vispārīgāk) ir plašāka par informāciju, kas tiek pieprasīta saskaņā ar *REACH* regulu[40].

45. Manuprāt, ne *REACH* regulas formulējums, ne mērķi neliecina par to, ka dalībvalsts nedrīkst pieprasīt ķimikāliju ražotājiem un importētājiem sniegt valsts iestādei informāciju – piemēram, to, kas iekļauta Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā, lai sasniegtu tādus mērķus kā tie, kas minēti iepriekš 40. punktā. Tādējādi *REACH* regulas preambulas 44. apsvērums, kurā teikts, ka "visas reģistrācijas būtu jāiesniedz Aģentūrai", ir piemērojams tikai *REACH* regulas panāktās saskaņošanas darbības jomas ietvaros.

46. Man šķiet, ka, gluži pretēji, ar ķimikāliju reģistru, piemēram, pamatlietā izskatāmo, ir iespējams veicināt *REACH* regulas mērķa sasniegšanu, t.i., paralēli vielu brīvai apritei iekšējā tirgū nodrošināt augstu aizsardzības līmeni cilvēku veselībai un apkārtējai videi.

47. Pirmkārt, kā to būtībā norāda Somijas, Norvēģijas un Zviedrijas valdības, kā arī Komisija – tāds ķimikāliju reģistrs kā pamatlietā aplūkotais saraksts var palīdzēt valsts kompetentajām iestādēm pārliecināties, vai komersanti ievēro savus pienākumus saskaņā ar *REACH* regulu. Tas var tikt izmantots, piemēram, lai pārbaudītu, vai pašas vielas vai vielu maisījuma ražotājs vai importētājs, vai tādu izstrādājumu ražotājs vai importētājs, kuros šī viela ir klātesoša, ir sasniedzis daudzuma robežvērtības, kas ir pamats reģistrācijas pienākumam saskaņā ar *REACH* regulas 6. vai 7. pantu. Tas var būt noderīgi arī, lai pārliecinātos, ka pakārtots lietotājs izmanto vielu atbilstoši licences nosacījumiem, saskaņā ar kuriem licencēšana ir piešķirta augšupējam piegādes ķēdes dalībniekam[41]. Tāds ķimikāliju reģistrs kā pamatlietā aplūkotais saraksts tādējādi var būt daļa no oficiālas kontroles sistēmas, ko dalībvalstis ievieš saskaņā ar *REACH* regulas 125. pantu, un, visbeidzot, palīdz šai dalībvalstij izpildīt tās ziņošanas pienākumus saskaņā ar 117. un 127. pantu.

48. Otrkārt, šāds reģistrs var būt pamats dalībvalstij ierosināt grozīt to vielu sarakstu, kurām saskaņā ar *REACH* regulu ir piemērojama licencēšana vai ierobežojums(-i).

49. Plašā Zviedrijas Ķimikāliju saraksta kontrole dod kompetentajām iestādēm plašākas iespējas veikt pārbaudes par tādu ķimikāliju ražošanu vai izmantošanu Zviedrijā komercdarbības ietvaros, kas pārsniedz noteiktus daudzumus. Tas tā it īpaši ir tādēļ, ka aplūkotā paziņošanas un reģistrēšanas prasība aptver ķīmisko vielu *preparātu* ražošanu vai importēšanu, kā arī pašas ķīmiskās vielas, un ir piemērojama personai, kura ražo vai importē vismaz 100 kilogramus kādas ķimikālijas gadā (viena desmitdaļa no robežvērtības saskaņā ar *REACH* regulas 6. un 7. pantu). Šādās pārbaudēs, piemēram, var tikt atklāts, ko kompetentās iestādes uzskata par nepieļaujamu risku cilvēku veselībai vai apkārtējai videi, kas būtu jārisina Kopienas mērogā un rodas no vielas ražošanas, lietošanas vai laišanas tirgū[42]. Šādā gadījumā Zviedrija var ierosināt vai nu pievienot jaunu ierobežojumu, vai grozīt esošo ierobežojumu XVII pielikuma sarakstā, iesniedzot Aģentūrai dokumentāciju saskaņā ar *REACH* regulas 69. panta 4. punktu un XV pielikumu[43]. Patiešām, tas ilustrē galveno lomu, kādu ES likumdevējs ir

38 — Tiesas sēdē Zviedrijas valdība apstiprināja, ka aptuveni 90 % no visām reģistrācijām Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā attiecas uz ķīmisko vielu preparātiem.

39 — Piemēram, Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumu 4. punkta atkāpes, kas attiecas uz krāsām, lakām un transportlīdzekļu galīgās apdares produktiem, un konservantiem, kas ir produktu sastāvā.

40 — Piemēram, Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumu 4. punkta atkāpes, kas attiecas uz produkta darbību vai produktiem, ko izmanto ražošanā kā izejvielu.

41 — *REACH* regulas 56. panta 2. punkts.

42 — *REACH* regulas 68. panta 1. punkts.

43 — Šajā dokumentācijā ir jāiekļauj vielas identitāte un ierosinātais(-ie) ierobežojums(-i), pamatojuma kopsavilkums, informācija par bīstamību un risku, informācija par alternatīvām vielām un paņēmieniem, informācija par to, kāpēc ir nepieciešama visā Kopienā izvērsta darbība, un informācija par ierosinātā ierobežojuma sociālajām un ekonomiskajām sekām.

piešķīris dalībvalstīm ne tikai *REACH* regulas ieviešanai individuāli, bet arī informācijas apmaiņai ar Aģentūru (it īpaši, izmantojot Dalībvalstu komiteju, kas izveidota saskaņā ar *REACH* regulas 76. panta 1. punkta e) apakšpunktu), lai izvērtētu pašreizējos noteikumus un vajadzības gadījumā ieteiktu tālāku saskaņošanu [44].

50. Tādējādi ir jāsecina, ka *REACH* regulas 128. pantā nav aizliegts dalībvalstij pieņemt noteikumus – tādus kā pamatlietā aplūkotie Vides aizsardzības likums, Noteikumi un Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumi –, kuros personai, kas komercdarbības ietvaros savā teritorijā ieved noteiktu daudzumu ķimikāliju gadā, ir noteikta prasība paziņot par šo ievešanu publiskai iestādei reģistrēšanai ķimikāliju sarakstā, lai aizsargātu apkārtējo vidi un cilvēku veselību.

Vai LESD 34. vai 36. pantā ir aizliegtas tādas paziņošanas un reģistrēšanas prasības kā pamatlietā aplūkotās (otrais jautājums)?

51. Tā kā pamatlietā aplūkotās valsts tiesību normas neietilpst ar *REACH* regulu panāktās saskaņošanas darbības jomā, ir jāizskata otrs jautājums par brīvu preču apriti [45]. Vai paziņošanas un reģistrēšanas prasība, kas noteikta Vides aizsardzības likuma 14. panta 12. punktā un īstenota Noteikumos un Ķimikāliju uzraudzības inspekcijas noteikumos, ir pasākums ar kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē, ciktāl tas attiecas uz ķimikālijām ar citu dalībvalstu izcelsmi? Ja jā, vai tā ir pamatota ar mērķi aizsargāt apkārtējo vidi un cilvēku veselību?

52. Ikviens dalībvalsts pasākums, kas var tieši vai netieši, pašlaik vai potenciāli traucēt tirdzniecību Savienībā, ir jāuzskata par pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē [46]. It īpaši, importam noteiktas formalitātes var kavēt tirdzniecību iekšējā tirgū un traucēt tādu preču iekļuvi tirgū, kas ir likumīgi ražotas un tirgotas citās dalībvalstīs [47].

53. Lai gan pamatlietā aplūkotā paziņošanas un reģistrēšanas prasība nav priekšnoteikums ķimikālijas laišanai Zviedrijas tirgū [48], gan tās obligātajam raksturam, gan tās informācijas detalizētajam raksturam, kas reģistrētājam ir jāiesniedz Ķimikāliju uzraudzības inspekcijai, gan sankciju noteikšanai par neatbilstību, iespējams, varētu būt ierobežojoša ietekme uz to ķimikāliju brīvu apriti, kas Zviedrijā tiek ievestas no citām dalībvalstīm [49].

54. Zviedrijas valdība norāda, ka šāds ierobežojums, ņemot vērā ar izskatāmajiem valsts noteikumiem sasniedzamo mērķi pamatlietā – aizsargāt apkārtējo vidi un cilvēku veselību [50], ir attaisnojams.

55. Saskaņā ar LESD 36. pantu šā līguma 34. pants neliedz noteikt importa aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas, *inter alia*, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības apsvērumiem un kas ir samērīgi ar šiem mērķiem. Turklāt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai valsts pasākumi, kuri var ietekmēt tirdzniecību iekšējā tirgū un uz kuriem neattiecas LESD 36. panta izņēmumi, var tikt

44 — Skat. it īpaši preambulas 20., 21., 103., 105. un 119. apsvērumu.

45 — Skat., piemēram, pēc analoģijas spriedumu *ATRAL* (C-14/02, EU:C:2003:265, 49. un 61. punkts un tajos minētā judikatūra) un spriedumu *Radlberger Getränkegesellschaft* un *S. Spitz* (C-309/02, EU:C:2004:799, 56. un 57. punkts).

46 — Labi zināmā "*Dassonville* formula" (spriedums *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, 5. punkts). Skat. jaunāku spriedumu *Capoda Import-Export* (C-354/14, EU:C:2015:658, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 — Skat., *inter alia*, spriedumu lietā *Ahokainen* un *Leppik* (C-434/04, EU:C:2006:609, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 — Iepriekš 39. punkts.

49 — Skat. pēc analoģijas spriedumu *Kieffer* un *Thill* (C-114/96, EU:C:1997:316, 28. punkts).

50 — Skat. iepriekš 34. punktu.

pamatoti ar tādām "obligātām prasībām" kā vides aizsardzība, ja vien šie pasākumi ir vienlīdz piemērojami gan vietējām, gan citu dalībvalstu precēm [51] un ir samērīgi ar sasniedzamo mērķi [52]. Tas nozīmē, ka valstu pasākumiem ir jābūt piemērotiem, lai nodrošinātu minētā mērķa sasniegšanu, un tie nedrīkst pārsniegt vajadzīgo to sasniegšanai [53].

56. Šajā lietā aplūkotais valsts pasākums ir vērsts tostarp uz vides aizsardzību un tas tiek piemērots gan ķimikāliju importam, gan ražošanai. Tādēļ ar to importētām precēm salīdzinājumā ar vietējām precēm netiek radīta diskriminācija.

57. Tā kā apkārtējās vides aizsardzība, no vienas puses, un cilvēku dzīvības un veselības aizsardzība, no otras puses, ir cieši saistīti mērķi, ir lietderīgi izskatīt tos kopā [54].

58. Saistībā ar samērīguma pārbaudes pirmo daļu ir skaidrs, ka Zviedrijas Ķimikāliju saraksts ir piemērots, lai nodrošinātu vairuma no iepriekš 40. punktā minētajiem mērķiem sasniegšanu. Pirmkārt, šis reģistrs nodrošina kompetentajām iestādēm noderīgu informāciju, lai noteiktu, kur veicamas pārbaudes, pamatojoties uz riska novērtējumu. Tāpēc ķimikāliju ražošanas vai izmantošanas komercdarbības ietvaros ir iespējams atvieglot uzraudzību Zviedrijā. Šī uzraudzība nozīmē nodrošināt, ka komersanti rīkojas atbilstoši saviem pienākumiem saskaņā ar *REACH* regulu [55]. Turklāt Zviedrijas Ķimikāliju sarakstā ietvertajā datu bāzē tiek radīta statistikas informācija par ķimikāliju lietošanu un pārdošanu, kā arī dota iespēja analizēt tendences – piemēram, par bīstamo vielu kategorijām un daudzumiem, kas tiek izmantoti Zviedrijas rūpniecībā, vai Zviedrijā ievesto produktu procentuālo attiecību salīdzinājumā ar Zviedrijā ražotiem produktiem. Visbeidzot, netiek apstrīdēts, ka Zviedrijas Ķimikāliju saraksts (un, neapšaubāmi, arī statistikas informācija un tendenču analīze, kas tiek padarīta iespējama) var sniegt noderīgu informāciju kompetentajām valsts iestādēm, definējot vides politiku.

59. Turpretī man nav pārliecības, ka Zviedrijas Ķimikāliju saraksts ir atbilstošs instruments, lai sekmētu ātru un pareizu reaģēšanu uz negadījumiem, piemēram, saindēšanos vai ugunsgrēkiem iekārtās, kurās tiek glabātas vai apstrādātas ķimikālijas. Lielākā daļa informācijas par ķimikālijām nav jāpaziņo Ķimikāliju uzraudzības inspekcijai uzreiz pēc ievešanas. Šīs informācijas paziņošanas termiņš beidzas tikai nākamā kalendārā gada 28. februārī pēc paziņošanas pienākuma rašanās. Tātad ir pilnīgi iespējams, ka kompetentajām Zviedrijas iestādēm *nebūs* nepieciešamās informācijas, lai atbilstīgi reaģētu uz nelaimes gadījumu, kurā ir iesaistītas ķimikālijas. Šī informācija (pilnīgi likumīgi) var vēl nebūt paziņota [56].

60. Saistībā ar samērīguma pārbaudes otro daļu – neškiet, ka pamatlietā aplūkotā paziņošanas un reģistrēšanas prasība pārsniedz to, kas ir vajadzīgs iepriekš 58. punktā norādīto mērķu sasniegšanai.

61. Pirmkārt, šķiet, ka šīs prasības ietekme uz tirdzniecību iekšējā tirgū ir ierobežota [57]. Ar to netiek aizliegts Zviedrijas tirgū laist citas dalībvalsts izcelsmes ķimikālijas [58].

51 — Skat., piemēram, spriedumu *Aragonesa de Publicidad Exterior* un *Publivia* (C-1/90 un C-176/90, EU:C:1991:327, 13. punkts).

52 — Skat., piemēram, spriedumus Komisija/Dānija (302/86, EU:C:1988:421, 9. un 12. punkts), Komisija/Austrija (C-320/03, EU:C:2005:684, 70. punkts) un *Mickelsson* un *Roos* (C-142/05, EU:C:2009:336, 33. punkts).

53 — Skat., *inter alia*, spriedumu *ATRAL* (C-14/02, EU:C:2003:265, 64. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 — Skat. pēc analoģijas spriedumu *Mickelsson* un *Roos* (C-14/02, EU:C:2009:336, 33. punkts).

55 — Skat. iepriekš 47. punktu.

56 — Protams, attiecīgā informācija var būt pieejama kompetentajām iestādēm citu iemeslu dēļ. Tiesas sēdē Zviedrijas valdība paskaidroja, ka ar atsevišķiem valsts vai lokāliem tiesību aktiem var tikt reglamentēta, piemēram, arī bīstamu vielu pārvadāšana. Atbilstīga informācija var būt pieejama arī Padomes 1996. gada 9. decembra Direktīvas 96/82/EK par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas (OV 1997, L 10, 13. lpp.; turpmāk tekstā – "*Seveso* II direktīva"), 6. pantā noteiktās paziņošanas prasības rezultātā. Šī norma, sākot no 2015. gada 1. jūnija, ir aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvas 2012/18/ES par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (OV L 197, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "*Seveso* III direktīva"), 7. pantu.

57 — Vēlreiz uzsveru, ka šeit argumentācija attiecas uz pienākumu sniegt paziņojumu kā tādu, nevis uz maksājumiem, kas Zviedrijā, acīmredzot, tiek iekasēti par ķimikāliju ievešanu tās teritorijā.

58 — Skat. iepriekš 39. punktu.

62. Otrkārt, ir jāpiekrīt Dānijas un Zviedrijas valdībām, ka tikai ar Zviedrijas Ķimikāliju saraksta piedāvāto globālo pārskatu par ķimikālijām Zviedrijā var tikt veiktas dažādās, iepriekš 40. punktā aprakstītās funkcijas (ievērojot 58. punktā minētos ierobežojumus) un tādējādi sasniegts tāds apkārtējās vides un cilvēku dzīvības un veselības aizsardzības līmenis, ko Zviedrija vēlas nodrošināt. Saskaņā ar *REACH* regulu sagatavotajā ES reģistrā šāds pārskats nav paredzēts [59].

Secinājumi

63. Ņemot vērā visus iepriekšminētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa, Zviedrija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Pareizi interpretējot, ne ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), 128. pantu, ne LESD 34. vai 36. pantu dalībvalstīm nav aizliegts pieņemt tādus kā pamatlietā aplūkotie valsts tiesiskajā regulējumā ietvertie noteikumi, kuros personai, kas komercdarbības ietvaros savā teritorijā ieved noteiktu daudzumu ķimikāliju gadā, tiek pieprasīts paziņot par šo ievešanu valsts iestādei reģistrēšanai ķimikāliju sarakstā nolūkā aizsargāt apkārtējo vidi un cilvēku veselību.

59 — Skat. iepriekš 42. un 43. punktu.